अपूर्वीय m. f. n. (-यः-या-यम्) (In the Mímánsá philosophy.) Concerning, or referring to, the **अपूर्व** I. 1. 2. 1. See the following. E. **अपूर्व**, taddh. aff. **छ**.

अपूर्वीयत्व n. (-त्वम्) (In the Mímánsá philosophy.) The concerning, or the referring to, the **अपूर्व** I. 1. 2. 1.; e. g. *Mádhava*: **द्विविधो हि जुह्वा आकारः। लौकिकः शास्त्रीयश्च। अरत्निमात्रदैर्घ्यहंसमुखत्वग्विलत्वादिरूपो दृश्यमानो लौकिकः। अपूर्वीयत्वाकारस्तु शास्त्रीयः। तयोरपूर्वीयत्वं क्रतुप्रवेशमन्तरेण नास्ति.** E. **अपूर्वीय**, taddh. aff. **त्व**.

अपूर्वोपयोगिन् Tatpur. m. f. n. (-गी-गिनी-गि) (In the Mímánsá philosophy.) Serving the **अपूर्व** I. 1. 2. 1., being instrumental in producing it; e. g. *Mádhava*: **स्विष्टकृत्संस्कृतौ चीण उतापूर्वोपयोग्यपि** &c. E. **अपूर्व** and **उपयोगिन्**.

अपूर्व्य I. (ved.) Tatpur. m. f. n. (-व्यः-व्या-व्यम्) Not referring to, not being in, not visible in, what is prior or has existed before; e. g. **उषस्**, dawn, 'since it is not seen in the night-time which precedes it'; hence also: new, not made or existed before, as hymns ('which have never been composed before'), or as Agni (as he is ever new through his splendour') &c. E. **अ** neg. and **पूर्व्य** (referring &c. to what precedes or is prior).

II. m. f. n. (-र्व्यः-र्व्या-र्व्यम्) Worth of what has not existed before, deserving what is extraordinary or excellent (viz. the Soma-drink), an epithet of Váyu (according to *Sáyaṇa*, who explains the word in the *Ṛigv.* verse: **त्वं नो वायवेषामपूर्व्यः सोमानां प्रथमः पीतिमर्हसि**, in this way: **न विद्यते पूर्वं यस्मात्तत्पानमपूर्वम्। तदर्हतीत्यपूर्व्यः** — comp. *Páṇ.* V. 1. 67. —; but as the word is udátta on the first syllable the correctness of his interpretation, seems doubtful; the word might well be, and have the meaning of, the Tatpur. also in the quoted verse. E. **अपूर्व**, taddh. aff. **यत्**.

अपृक्त Tatpur. 1. m. n. (-क्तः-क्तम्) (In the Prátiśakhyas.) A particle consisting of a single vowel, viz. the prepos. **आ** and the particle **उ** (which becomes **ऊ**); e. g. *Prátiś. of the Vájas.*: **एकवर्णं पदमपृक्तम्**; or **अपृक्तः स उ**; *Prátiś. of the Ṛigv.*: **उकारश्चेतिकरणेन युक्तो रक्तो ऽपृक्तो द्राघितः शाकलेन.**

2. m. (-क्तः) (In the system of Páṇini.) An affix the real value of which consists of a single letter (according to the *Sútra* I. 2. 41.; but the practical purport of this general rule is conveyed by the restrictions of two *Várttikas* and *Patanjali's Bháshya* to this effect, that in *Páṇini* the term applies amongst affixes of a single consonant, to the affix **व्** which is technically called **क्विप्**, **क्विन्** and **क्वि** — comp. VI. 1. 67. —, to the nom. sing. aff. **स्** — technic. **सु** — and to the second and third pers. sing. of the imperf. **स्** and **त्**, substitutes of **सि** and **ति** —; amongst affixes of a single vowel, to **अ** which is technically **अण्**, to **इ** which is technically **इञ्** — comp. II. 4. 58. —, and, as *Patanjali* adds, to **अ**, technically **ण** — comp. IV. 1. 150. —). E. **अ** neg. and **पृक्त**, 1. scil. **कार** or **पद**, 2. scil. **प्रत्यय**.

अपृणत् Tatpur. m. f. n. (-न्-ती-त्) (ved.) One who does not propitiate (the gods with clarified butter or similar offerings). E. **अ** neg. and **पृणत्**.

अपृथक् Tatpur. ind. Not separately, collectively, together with; e. g. **युतो ऽन्विते ऽपृथक्**, '**युत** means **अन्वित** and **अपृथक्**'. E. **अ** neg. and **पृथक्**.

अपृथग्ग्रहण Tatpur. n. (-णम्) Not taking or perceiving separately; e. g. in the *Nyáya Sútra*: **तदाश्रयत्वादपृथग्ग्रहणम्** 'there is no perception separately (of a web from its threads)', i. e. a web cannot be perceived separately from its threads, since it consists thereof. E. **अ** neg. and **पृथग्ग्रहण**.

अपृष्ट Tatpur. m. f. n. (-ष्टः-ष्टा-ष्टम्) Unasked. E. **अ** neg. and **पृष्ट**.

अपेक्षण Tatpur. n. (-णम्) The same as **अपेक्षा**; e. g. in the *Jaimininíya-nyáyamálav.*: **चमसैश्चमसाध्वर्युर्जुहोत्यध्वर्युरेव वा। संज्ञाविशेषादाद्यो ऽस्तु मैवमध्वर्युसंज्ञया। विशेषस्यानपेक्षत्वात्तेनान्यस्या अपेक्षणात्। अध्वर्युर्जुङ्याच्छक्तेस्तदशक्तौ परो ऽपि वा.** E. **ईक्ष्** with **अप**, kṛit aff **ल्युट्**.

अपेक्षणीय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) [1] To be considered. [2] To be had regard for. See **अपेक्षितव्य**. E. **ईक्ष्** with **अप**, kṛitya aff. **अनीयर्**.

अपेक्षा Tatpur. f. (-क्षा) [1] Regard, *attention, heedfulness;* e. g. in the *Bhaṭṭik.* (Ráma speaks to Hanúmat): **वणिक्प्रग्राहवान्यद्वत्काले चरति सिद्धये। देशापेक्षास्तथा यूयं यातादायाङ्गरीयकम्**; or in a *Vedánta Sútra*: **कृतप्रयत्नापेक्षस्तु विहितप्रतिषिद्धावैयर्थ्यादिभ्यः** (*Śankara*: **कृतो यः प्रयत्नो जीवस्य धर्माधर्मलक्षणः। तदपेक्ष एव चैनमीश्वरः कारयति** &c.). [2] Regard, *respect, deference;* e. g. in the *Mitákshara*: **लोकवेदवेदाङ्गविद्याकोवाक्येतिहासपुराणकुशलस्तदपेक्षस्तद्वृत्तिः** &c.; or in a *Vedánta Sútra*: **अपरिग्रहाच्चात्यन्तमनपेक्षा** (*Śankara*: **अयं तु परमाणुकारणवादो न कैश्चिदपि शिष्टैः केनचिदप्यंशेन परिगृहीत इत्यत्यन्तमेवानादरणीयो वेदवादिभिः** &c.); or **सर्वापेक्षा च यज्ञादिश्रुतेरश्ववत्** (*Śankara*: **किं विद्याया अत्यन्तमेवानपेक्षाश्रमकर्मणामुतास्ति काचिदपेक्षेति** &c. when in the latter instance **अपेक्षा** may also be rendered 'attention'). [3] Regard, *consideration, reason;* e. g. in the *Dáyabhága*: **तदानीं दुहितादीनामेवान्यापेक्षया** (from another reason) **मृतोपकारकत्वाद्युक्तो धनाधिकारः**. [4] Regard, *care, desire, expectation;* e. g. in *Manu*: **आगारादभिनिष्क्रान्तः पवित्रोपचितो मुनिः। समुपोढेषु कामेषु निरपेक्षः परिव्रजेत्** (*Kullúka*: **विगतस्पृहः**). [5] Regard, *reference, relation* (used in this sense esp. in scientific writings, Sútras, philosophy, commentaries &c.); e. g. in the *Vedánta S.*: **स्वाश्रयसंपत्त्योरन्यतरापेक्षमाविष्कृतं हि**; or in the *Nyáya S.*: **आकृतिस्तदपेक्षत्वात्सत्त्वव्यवस्थानसिद्धेः**; or in a *Várttika* to *Páṇ.* on the aff. of the compar. and superl. **मध्यमाच्छुक्लशब्दात्पूर्वपरापेक्षादुत्पत्तिर्वक्तव्या**; or in a *Káriká* to *Páṇ.*: **संयोगे गुरुसंज्ञायां गुणो भेत्तुर्न सिध्यति। विध्यपेक्षं लघोश्चासौ कथं कुण्डिर्न दुष्यति।**; — the instrum. and locative, **अपेक्षया** and **अपेक्षायाम्**, are used also absolutely in the sense '*with regard to, with reference to*', the word referred to standing in the locative, or if a whole sentence is referred to, being followed by **इति**; e. g. in the *Vedánta S.*: **हृदयापेक्षया तु मनुष्याधिकारत्वात्**; or in the *Sáhityadarp.*: **तत्किं स्वरूपं तावत्काव्यमित्यपेक्षायां कश्चित्** &c.; comp. also the instance s. v. **अपूर्व** p. 199*b*, l. 33 –35). See besides **अपेक्षिन्** and the following. E. **ईक्ष्** with **अप**, kṛit aff. **अ**.

अपेक्षाबुद्धि Tatpur. f. (-द्धिः) (In the Vaiśeshika philosophy.) Thinking founded on the category of relation; this term designates more especially:

A. When applied to the notion of *quantity* in general,